

Juraj Dalmatinac i Zadar

U Zadru, rodnom gradu slavnoga Jurja Matejeva, nastojalo se pronaći neko važnije arhitektonsko ili skulptorsko djelo koje bi se moglo njemu atribuirati. Pokušao je to na početku ovog stoljeća i *Adolfo Venturi* pretpostavljajući da su balkoni zadarskih palača *Pasini* i *Ghirardini* Jurjevo djelo. To je mišljenje u zadarskim krugovima steklo određenu popularnost, ali se u stručnoj literaturi nije dugo održalo.¹

Djelo Jurjeva učenika i suradnika *Petra Brčića*, fasada crkve sv. Marije Velike, od koje se sačuvao tek ugaoni pilastar, također se atribuirala njemu dok nije *V. Brunelli* upozorio na pravog autora.²

Ali Juraj je u Zadru zaista radio. Sačuvalo se nekoliko notarskih spisa koji to očitito dokumentiraju. Iako je najvažniji dokument objavljen već godine 1928,³ u interpretaciji tih povijesnih izvora nije kazana posljednja riječ. Oni dopuštaju nove pretpostavke, hipoteze, a vjerujem i određene zaključke.

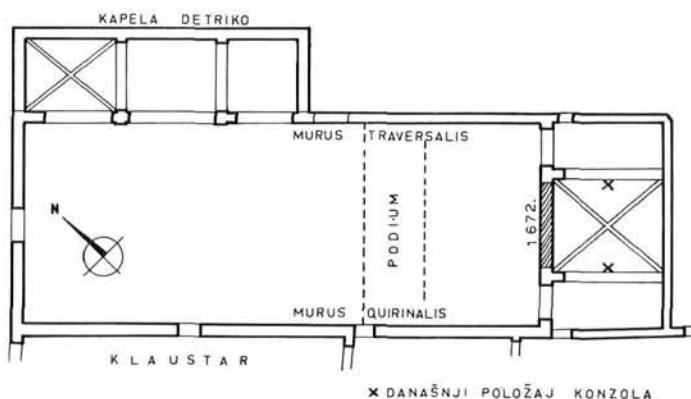
Pet spisa odnosi se na dosta zamašan posao koji je Juraj obavio u zadarskoj franjevačkoj crkvi. U ugovoru od 9. listopada 1444, kojim se obvezao franjevcima i njihovim zastupnicima braći *Pavlu* i *Ludoviku de Georgiis*, zadarskim plemićima, spominje se neki podij koji će Juraj sagraditi po sredini crkve a imat će tri kapele, podest, stupove, dekorativno lišće i druge ukrase. Kako je ugovoru bio priložen nacrt, ne iznosi se detaljniji opis, pa tako ne doznajemo поближе kako je taj podij morao izgledati. Juraj se obvezao izvesti samo klesarske, kamenarske radove, i to u Šibeniku, i na svoj trošak preko zadarske luke obrađene dijelove dovesti do crkve. Za zidarske i druge grube radove i za građevni materijal pobrinut će se sami franjevci. Isto tako dužni su dati Jurju 50 dasaka i 25 gredica za izradu skela. Utanačena cijena iznosila je 285 dukata koje će mu franjevci isplatiti u tri rate. Posao je morao biti završen za tri godine (v. prilog br. 1).

Iz narednog dokumenta, datiranog 6. svibnja 1445, doznajemo da su franjevci na ime prve rate od 100 dukata bili dotada Jurju isplatili veći dio, pa je Juraj u Zadar poslao svog pomoćnika klesara *Blaža Pribislavljića*, vjerojatno brata njegova poznatog suradnika *Ivana Pribislavljića*, s vlastoručnim pismom koje je uputio braći de *Georgiis*, da utjera ostatak od 36 dukata. No *Ludovik de Georgiis* isplatio mu je samo 20 dukata (v. prilog br. 2).⁴

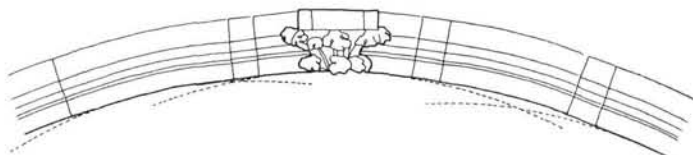
U jesen iste godine Juraj je poslao u Zadar svoga šurjaka *Gianpietra de Montea* s urednom punomoći

koju je sastavio šibenski notar *Kristofor Lovato* 27. rujna, a dva dana kasnije potvrdio sam gradski knez u Šibeniku *G. Vallaresso*, po daljnju isplatu. *Ludovik de Georgiis* isplatio je *Gianpietru* 19. listopada 60 dukata (v. prilog br. 3).⁵ Uskoro, na samom početku 1446, *Gianpietro* je bio ponovo isplaćen. Dobio je od *Pavla de Georgiisa* daljnjih 40 dukata (v. prilog br. 4).⁶

Napokon, 15. rujna 1449, Juraj je boraveći u Zadru na svoje ruke primio od braće de *Georgiis* 74 dukata (v. prilog br. 5).⁷ Prema tim priznanicama ukupna bi svota iznosila nešto manje od ugovorene, ali ne smijemo isključiti i druge priznanice koje se nisu sačuvale, ili još nisu pronađene. Rad je bez sumnje bio završen, pa je godine 1452. Juraj mogao svom suradniku *Andriji Alešiju* u narudžbi za neke kapitele postaviti kao predložak svoje kapitele, i to one najljepše koje je isklesao za zadarske franjevce.⁸ Kako se od

1. Zadar, tlocrt franjevačke crkve

2. Zadar, franjevački samostan, detalj fotogrametrijskog snimka luka iza glavnog oltara

svega tog posla u crkvenoj lađi ne vide nikakvi ostaci, u literaturi se ponavlja mišljenje koje je formulirao G. Praga objavljujući narudžbu franjevacu. Praga je smatrao da se spominje jugozapadni bočni zid crkve, pa je tu zamislio tri veće niše, simetrične na kapelu obitelji Detriko, koja je kasnije, oko godine 1480, podignuta na suprotnom, sjeveroistočnom zidu. Mislio je da je na renesansnoj slici Gospe od milosti u franjevačkoj crkvi koja se pripisuje L. Bastianiju naslikana fasada zadarske crkve sv. Frane s tim simetrično postavljenim kapelama.⁹ Na toj je slici međutim prikazana u izmišljenom pejzažu jedna simbolična, apstraktna crkva u obliku trobrodne bazilike i s konkretnom zadarskom crkvom nema ništa zajedničko.

Ideju o trima nišama prihvatio je i C. Fisković. On smatra da su bile vjerojatno onakvog oblika kakve su niše u dominikanskoj crkvi u Dubrovniku, koje je godine 1538. izradio korčulanski kipar Ludovik Maravić.¹⁰ Prilikom konzervatorskih radova, koje je provela nedavno pok. Ksenija Radulić, bio je jugozapadni zid očišćen od žbuke, i tu se nisu pronašli nikakvi tragovi.

Moramo se vratiti narudžbi franjevaca i podacima koje ona sadrži. Franjevci ne naručuju tri kapele, nego u sredini crkve *podij* s tri »kapele ili kuve«, koje će zajedno sa stupovima biti *ispod* podija (»...fabricare et complere in medio dicte ecclesie unum podium cum tribus capellis sive cuvis de subtus, cum colonis bassis capitellis foliaminibus et aliis suis coherenciis...«) i sve to po priloženom nacrtu koji je svojim potpisom ovjerio notar. Franjevci će se pobrinuti da se iskopaju temelji za stupove, da se *sagradi* zid *iza* kapela koliko bude potrebno (»...murum qui erit post terga dictarum capellarum tantum quantum erit necessarie...«) i da dobave vapno, pijesak, opeke i sedru za kapele i neki podest. Juraj će klesati sav ukras u dobrom bijelom kamenu osim kapela (kuva) i tog podesta (»...exceptis cuvis et podiolo...«). Fratrim će se pobrinuti da se učvrste zidovi »traversalis« i »quirinalis« crkve. Praga je smatrao da je »traversalis« jugozapadni, a »quirinalis« sjeverozapadni, fasadni zid i odatle je proizišla njegova zabuna. Nakon studije A. Strgarića znamo točno što u zadarskim srednjovjekovnim dokumentima znači *traversa* a šta *quirina*,¹¹ a imamo i potvrda iz početka XVI st.¹² *Traversa* je sjeveroistok, a *quirina* jugozapad. Prema tome, zidovi za čiju se čvrstoću brine Juraj jesu *bočni* zidovi crkve, sjeveroistočni i jugozapadni. Taj *podij* »s kapelama i stupovima ispod« stajao je dakle u sredini crkvenog prostora poprijeko od jednoga do drugoga bočnoga zida. Znamo da je drveni kor, koji se danas nalazi iza glavnog oltara, stajao originalno ispred njega. Znamo i to da su u gotičkim crkvama, naročito franjevačkim, ti korovi bili prema vjernicima zatvoreni i da su na njima stajale propovjedaonice. Zamišljamo Jurjev *podij* upravo kao jednu takvu pregradu, a toliko puta spominjane kapele ili kuve nisu bile isklesane i ukrašene apsida, kao u šibenskoj katedrali, ili niše kao u dubrovačkoj dominikanskoj crkvi, nego svodovi od opeke i sedre koji su taj *podij* nosili.

Već duže vrijeme razmišljamo i razgovaramo o dvjema konzolama s karakterističnim »jurjevskim« lišćem, na kojima se danas nalaze drveni kipovi Navještenja iz početka XV st. Te su konzole ujedno zaglavni kamenovi polukružnih lukova, a veliki lukovi u prostoru iza glavnog oltara, na kojima su one ugrađene, sastavljeni su od segmenata lukova manjeg raspona od

sadašnjih, jednake profilacije kao i dva zaglavna kamena s konzolama. Današnji su lukovi improvizacije, nastale bez sumnje godine 1672. kad je podignut glavni oltar i kad je drveni kor postavljen na današnje mjesto.¹³ Po tome bi Jurjevo djelo, koje je smetalo zajedno s korom baroknoj koncepciji crkvenog prostora, u toj prilici bilo uništeno, a dijelovi lukova s konzolama ugrađeni na današnje mjesto. Nikakvi drugi ostaci nisu se sačuvali. Jedino jedan veći kapitel polustupa, koji je iz nepoznata lokaliteta dospio u lapidarij Narodnog muzeja u Zadru, nagoni na razmišljanje je li on također dio Jurjeva podija.

Drugi rad koji se u Zadru može pripisati Jurju Matejevu, ili barem njegovoj radionici, jest nadgrobna ploča nadbiskupa Lovre Veniera. Dokument o tom radu objavio je prvi C. Fisković i ujedno sasvim razradio problematiku koja ga prati.¹⁴ Dokument, narudžba za izradu ploče, nije se sačuvao u cijelosti. Nedostaje mu početak, tako da ne znamo datum ni patronimik majstora. Treba ga datirati okvirno između 12. XI 1449. i 2. XII 1449. kad su datirani dokumenti prije i poslije narudžbe.¹⁵ Zna se da je naručitelj svećenik Bogdan, prema dokumentu koji slijedi izvršilac oporuke Venierove, a kipar se zove Juraj (magister Georgius). Spominje se vrlo bogato razrađena kompozicija ploče: pokojnikov lik u ornatu s knjigama pod nogama, a na posebnim pločama po dva putta (duos pueros nudos ad modum angelorum) koji drže razvijeno platno (breve) s epitaforom. Te ploče moraju biti duge koliko je široka nadgrobna ploča, a široke stopu i po. Sa svih četiriju strana ploče treba izraditi rub s lozicom širok jedan pedalj. Cijena posla utanačena je na 45 dukata (v. prilog br. 6). Nadgrobnu ploču nadbiskupa Lovre Veniera u katedrali opisuje Farlati. Lik je pokojnika u ornatu, a nad njim su dva anđela s razvijenim platnom u rukama na kojemu je uklesan natpis (tetrastichon):

»Sacrarum legum Doctor Laurentius alto
Sanguine Venerio patritius Venetus
Et Jaderae Antistes praeerat qui Antistibus oris
Dalmatiae tribus, clauditur hoc tumulo.«

Grobница se nalazi ispred kapele sv. Anastazije (u sjeveroistočnoj lađi). Svod kapele (fornicem) Venier je dao oslikati, što svjedoče grbovi njegove porodice.¹⁶ Bianchi također spominje Venierovu nadgrobnu ploču i kaže da se nalazila kraj oltara duša u čistilištu.¹⁷ Ploča je nestala vjerojatno godine 1782. kad je katedrala preuređena. Nadbiskup Ivan Carsana, koji je to proveo, nije imao poštovanja prema svojim prethodnicima, pa su tako uništeni nadgrobni spomenici Nikole Matafara gotičkog stila i Mafeja Vallaressa u renesansnoj niši, i nadgrobna ploča Luke Turrianija iz početka XV st.¹⁸

Dokument o izradi ploče, koji donosi samo krsno ime majstora, ne može odgovoriti je li riječ o Jurju Matejevu, ali treba imati na umu da je te jeseni (god. 1449) Juraj Matejev završavao svoj *podij* u franjevačkoj crkvi i u rujnu bio u Zadru osobno isplaćen. Nadgrobni spomenik jednog nadbiskupa, bogatoga mletačkog plemića po rodu i mecene, nije se mogao povjeriti dlijetu nekoga prosječnog klesara!

No odgovor će lakše dati ostaci Venierove nadgrobne ploče koji su pronađeni u crkvi sv. Krševana godine 1912, preneseni u tadašnji muzej sv. Donata i uvedeni u inventar pod br. 164. Te se godine crkva sv. Krše-

3. Zadar, franjevački samostan, konzole

vana temeljito restaurirala. Arhitekt Č. Iveković, koji je nadzirao taj rad, dao je porušiti oltare u apsidama sporednih lađa da bi došle na vidjelo freske. U oltaru sv. Krševana u južnoj apsidi, na »ojačanju« samog oltara, pronađen je veći broj ulomaka raznih veličina koji su pripadali jednoj te istoj nadgrobnoj ploči s likom biskupa. Reljef pokazuje visoku kvalitetu, a ornamentalni su motivi kasnogički. U gornjim uglovima, u temperamentno oblikovanim volutama, nalazi se grb obitelji Venier — horizontalne grede. Okvir, širok jedan pedalj, od kojega su se sačuvale dvije duže strane i jedna kraća, ima motiv lozice u reljefu.¹⁹ Ti ugrađeni ulomci pripadali su bez ikakve sumnje nadbiskupovoj ploči. U crkvi sv. Krševana nađeni su ugrađeni na jednak način i ulomci romaničkog stila od rapske breče koji sasvim odgovaraju po fakturi romaničkom namještaju katedrale (krsni zdenac i katedra). I četiri drvena gotička kipa s oltarne pregrade katedrale također su dospjela u crkvu sv. Krševana.²⁰ Sve se to moglo provesti u doba radikalnog zahvata nadbiskupa Carsane. Poznato je da je jedan od bočnih oltara u crkvi sv. Krševana bio posvećen godine 1784. Na istom zidu nalazi se drugi potpuno jednakog oblika, što svjedoči o jednom generalnom uređenju crkve u to vrijeme.²¹ Prema crkvenom pravilu da se građevni materijal, upotrijebljen u crkvi, ne smije upotrebljavati u profanim gradnjama nego se mora ugraditi u neki sakralni objekt, morali su se ulomci iz katedrale prenijeti u crkvu sv. Krševana i tamo ugraditi.

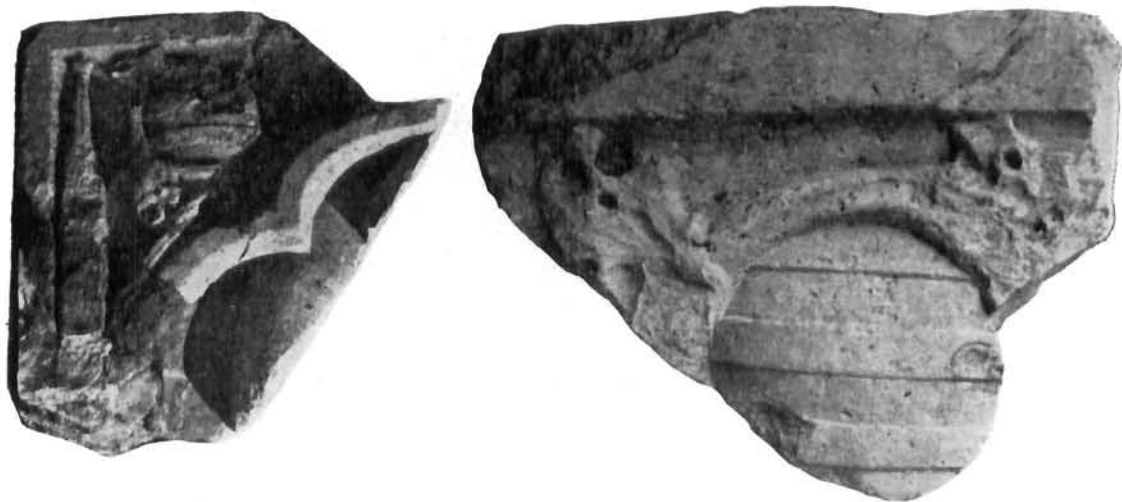
Ulomke nadgrobne ploče sastavio je konzervator G. Smirich i dijelove koji su nedostajali izmodelirao u žbuki, i to tako temeljito da se nije raspoznavalo što je originalno. Danas su ulomci očišćeni, pa se lako uočava kvaliteta reljefa usprkos izlizanosti na nekim mjestima. Modelacija lišća na volutama oko grbova tipična je za Jurja Matejeva, isto tako lozica na okviru koja se daje usporediti s onima na palačama Papalić i d'Agubio u Splitu i drugdje. Upozorio bih na modelaciju glave koja se sačuvala u većem fragmentu. Naravno da modelaciju nadočnih lukova i samog očnog bulbusa s kopcima koji me podsjećaju na lik mrtvog Arnira. Ima sličnosti i u modelaciji nabora kazule. Također upozoravam na oblikovanje peteljki lozice koje je kvalitetnije od drugih sličnih. Ima u tome nečega što je vrlo srodno Jurjevu oblikovanju! U općoj kompoziciji ta je ploča dosta slična onoj biskupa Šižgorića u šibenskoj katedrali koja se atribuirala Jurjevoj radionici, odnosno samom Jurju, ali ima razlika u doradi. Šižgorićevu ploču mogao je započeti sam Juraj, o čemu

bi svjedočila modelacija glave, mitre (koja je ostala bez ukrasa) i draperije, a doradu prepustiti pomoćnicima, o čemu očito govori nespretnost modelacije tordiranih stupića na rubovima. Na Venierovoj ploči sve je doručeno, i to kvalitetno: i glava i mitra i draperija i svi detalji. Tko je to izveo, ostavit ćemo otvoreno pitanje, ali bih na kraju upozorio na nadgrobnu ploču istog tipa biskupa Skafe u Rabu, koju je izradio Andrija Aleši i koja za ovom zadarskom osjetno zaostaje.

Toliko o djelovanju Jurja Dalmatinca u Zadru.²² Posebno poglavlje sačinjava rad njegovih suradnika i nastavljača, od čega ima u Zadru dosta ostataka. Spomenuto sam značajniji posao koji je izveo Petar Brčić.²³ Oštećen ugaoni pilastar fasade crkve sv. Marije Velike sastoji se od tri dijela. Donji je jednostavno profiliran i ukrašen kanelurama i školjkom, srednji je bez kanelura, ukrašen školjkom i profiliranim kvadratima, te većim kapitelom uznemirena lišća »jurjevskog« tipa, a gornji ima oblik tabernakula gdje se vjerojatno nalazio neki kip. Primjećujemo i plitko uklesan motiv romba — četvorolista koji također pripada repertoriju Jurjevih ornamenta. Prema sadržaju ugovora o izradi fasade čini se da je bila znatno raščlanjena i bogata ukrasima. U crkvi sv. Šimuna, u koju je zajedno s relikvijom i srebrnim sarkofagom tog sveca preneseno dosta stvari iz porušene crkve sv. Marije Velike, čuvala su se dva kipa, sv. Anastazije i sv. Zoila, kojih stil i faktura ukazuju na kiparstvo nakon Jurja,²⁴ pa se opravdano može pretpostavljati da potječu s Brčićeve fasade. (Danas su izloženi na Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti.)

Mnogi arhitektonski elementi, portali, okviri prozora i balkona, koji su se sačuvali in situ na kućama ili su prenesena u lapidarij Narodnog muzeja, pokazuju ornamentalne elemente svojstvene radionicama što su proizišle iz Jurjeve. Ima doduše i drugih s motivima mletačke cvjetne gotike, kao i onih nešto kasnijih s čisto renesansnim motivima, ali se od njih mogu lako izdvojiti oni »jurjevski« koji nas zanimaju.

Najprije bih spomenuo portal s ravnim nadvratnikom koji je prenesen u muzej na početku ovog stoljeća iz građevnog bloka što se nalazio na mjestu današnje palače Suda.²⁵ Njegovi su dovratnici ukrašeni tipičnim kanelurama i školjkama na vrhu, a nadvratnik je ukrašen cvjetnom viticom modeliranom poput uobičajene lozice. U sredini je nadvratnika grb u lovorovu vijencu.²⁶ Drugi portal dospio je u muzej nakon bombardiranja grada u dijelovima, a o njegovu izgledu svjedoči fotografija koju su objavili Iveković i Cecchel-

4. Zadar, Gradski muzej, ulomci nadgrobne ploče nadbiskupa Veniera: ulomak s grbom Venier, lijevi ugao, detalj glave, ulomak s rukama, ulomak s draperijom kazule, detalj vitice

5. Rekonstrukcija ploče

li.²⁷ Bio je to širok portal s polukružnim lukom, a ornamentalni je inventar Jurjev: dovratnici s tordiranim bastonom, kapiteli s uznemirenim lišćem i na luku tipična lozica. Modelacija je dosta tvrda. Nalazio se u današnjoj Ljubljanskoj ulici, na mjestu novosagrađenoga krila općinske zgrade. Tom portalu sličan je portal od kojega su neki dijelovi doneseni u muzej još prije prvoga svjetskog rata iz današnje Ulice I. L. Ribara (iz kuće Bogdanović). Bio je nešto većih dimenzija, a ornament na luku nosi motiv akantusove vitice dosta nemarno klesane.²⁸ Tipično »jurjevske« ukrase ima mali umivaonik nepoznate provenijencije. U najgornjem di-

jelu isklesan je gotički zabat s grbom i dvije fijale, ispod njih školjka u izraženom reljefu, lavlja glava kao ispust vode, a niša ispod nje ima tri motiva kanelura sa školjkom. U lapidariju Narodnog muzeja ima još kapitela i drugih arhitektonskih ukrasa sličnih karakteristika.

In situ se nalazi spomenuti balkon palače Ghirardini.²⁹ C. Fisković ga je pripisao suradnji Alešija i Firentinca, koji je bez sumnje izradio pretprozornik s puttima i girlandom. Sličnih manjih prozora, na kojima prepoznajemo gotičke kapitele s tipičnim lišćem, kanelure i školjke, ima na palači Grisogono — Vovò, i na palači

6 a i 6 b. Sv. Marija Velika, Sv. Anastazija

Petrizio.³⁰ Dekoracije obiju palača Nassi ukazuju na radionicu korčulanskih Andrijića.³¹ Teško je atribuirati u franjevačkoj crkvi spomenutu renesansnu kapelu Detriko,³² koja ima jedan travej presvođen križnorebrastim gotičkim svodom. U miješanim kasnogotičkim i renesansnim oblicima izrađen je portal visokih skulptorskih kvaliteta u današnjoj Nodilovoj ulici. Na istoj fasadi ugrađena su dva potprozornika s kanelurama i gotičkim grbovima.³³ Prozor veoma sličan onima na fasadi palače Petrizio nalazi se u današnjoj Zagrebačkoj ulici.³⁴ Sva ta kiparsko-klesarska djela, koja su preživjela sve neđaće rušenja u prošlom stoljeću za vrijeme intenzivne pregradnje stambenih kuća i tragično razaranje drugoga svjetskog rata, velika su vrijednost u usporedbi s onima u drugim dalmatinskim gradovima. Zahtijevaju stoga podrobnu analizu da se ustanove sve nijanse u oblikovanju i klesanju i tako utvrdi radionička pripadnost.

Općenito uzevši, u Zadru se manje pažnje posvećivalo umjetnosti 15. st. i renesanse. Vrijedni spomenici starijih perioda više su privlačili historičare umjetnosti. Taj propust treba nadoknaditi, pa ako sam ovom prigodom, baveći se Jurjem, upozorio i na opisani materijal, nadam se da sam učinio nešto korisno.

- 1 A. Venturi: *Storia dell'arte italiana*, sv. VI, 1010, Milano 1908; C. Ceccoli: *Zara, catalogo delle cose d'arte e antichità*, 182, Roma 1932; C. Fisković: *Radovi Nikole Firentinca u Zadru*, Peristil 4/1961, 61—63.
- 2 V. Brunelli: *Storia della città di Zara*, 425, Venezia 1913. Fasada je sagrađena u vremenu između 1472. i 1478, a porušena 1570. O Brčiću v. C. Fisković: *Nekoliko dokumenata o našim starim majstorima*, Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku LII, Split 1949; Isti, *Zadarski sredovječni majstori*, 47—49, Split 1959; C. Iveković, *Gradevinski i umjetnički spomenici Dalmacije*, VI, Zadar, T. 43, Beograd 1928.
- 3 G. Praga: *Alcuni documenti su Giorgio da Sebenico*, Rassegna Marchigiana, Anno VII, n. 3 (Dicembre 1928), 9—10.
- 4 Objavio: C. Fisković: *Zadarski sredovječni majstori*, 159, bilj. 314, s nepotpunom signaturom.
- 5 Spominje C. Fisković (n. m.). Prema neobjavljenim prijepisima G. Prage spominje taj kao i prethodni dokument i Ileana Chiappini di Sorio: *Proposte e precisazioni per Giorgio da Sebenico*, Notizie da Palazzo Albani, Anno II, n. 3 (1973), 25, ali s netočnim podacima.
- 6 Spominje I. Chiappini (n. m.).
- 7 Objavio Praga (n. d., 10—11).
- 8 D. Frey: *Der Dom von Sebenico und sein Baumeister G. Orsini*, 152, Wien 1913. Fisković se slaže s Kolendićem da su ti kapiteli bili negdje u samostanu ili u klosturu a ne u crkvi, jer se u tom ugovoru između Jurja i Alešija spominje samo samostan. (Fisković: *Zadarski sredovječni majstori*, 51.) Mislim da tu nema dvojbe da je riječ o Jurjevu djelu. Današnji klostur izrađen je 1556, pa bi bilo neobično da se zbog njega uništi klostur tek sto godina star, koji je izradio poznati kipar. Drugdje u samostanu nema traga nekih monumentalnijih zahvata u Jurjevo vrijeme.
- 9 Praga: n. d., 7—8.

- 10 C. Fisković: *Maravičeve arkadne niše u Dubrovniku*, Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 10, 179—189, Split 1956.
- 11 A. Strgačić: »*Quirina... traversa pars*« zadarskih srednjovjekovnih isprava, Filozofski fakultet u Zadru, Radovi 2 (1), 95—131, Zadar 1963.
- 12 I. Petricioli: *Renesansna pregradnja crkve sv. Marije u Zadru*, Zadarska revija 16/1967, br. 2—3, 181—182.
- 13 I. Petricioli: *Umjetnička obrada drveta u Zadru u doba gotike*, 24, Zagreb 1972.
- 14 C. Fisković: *Zadarski sredovječni majstori*, 52—53, 159, bilj. 319. Da li greškom u prepisivanju ili tiskanju, tu je navedena godina 1448!
- 15 Nadbiskup L. Venier bio je još živ 18. listopada 1449. kad je napisao oporuku, što doznajemo iz dokumenta koji slijedi nakon narudžbe za ploču.
- 16 D. Farlati: *Illyricum Sacrum*, Tom. V, 117, Venetiis 1775.
- 17 C. F. Bianchi: *Zara cristiana I*, 55, Zadar 1877.
- 18 Bianchi: n. d., 56, 102.
- 19 O nalazu te razlomljene ploče navedeno je u muzejskom inventaru »Evo medio e moderno, Oggetti di pietra, marmo ecc« na str. 24: »La ricostruzione della lapide funeraria (no 164) spetta al conservatore G. Smirich. Tratta dal materiale di robustamento dell'altare barocco del titolare della chiesa a destra dell'altare maggiore, ora ridotta in numerevoli frammenti.«
- 20 I. Petricioli: *Umjetnička obrada drveta* (n. d.) 63 i 66.
- 21 Bianchi, n. d., 305.
- 22 Ostali dokumenti koji spominju Jurja Matejeva u vezi sa Zadrom, a nisu vezani uz određene radove, jesu: 3. IX 1450. Juraj Matejev posredstvom svojih zastupnika prodaje veću količinu tekstila u Zadru plemiću Jakovu Ljubavcu (objavio Praga, n. d., 11). 20. X (?) 1452. Zadarski arhidakon Luka imenuje Jurja Matejeva svojim zastupnikom da traži od klesara Radića Pokrajšća neki novac (objavio Praga, n. d., 12). 20. I 1453. Juraj u Zadru prima u nauk šesnaestogodišnjeg Šimuna, sina Petrice Radulovića, konjanika iz Zadra (objavio Fisković, n. d., 160, bilj. 324).
- 23 V. bilj. 2. objavio Fisković, *Zadarski sredovječni majstori*, 47—49, 157—158.
- 24 Cecchelli (n. d., 104) pogrešno ih je datirao u prijelaz XIV u XV st. Treba napomenuti da je zlatar Toma Martinov Zadranić godine 1497. iskucao na reljefu u sarkofagu sv. Šimuna likove sv. Anastazije i sv. Zoila po identičnoj ikonografskoj shemi ovih dvaju kipova. — Sv. Zoilo (Zoilus, Zoylus, Zoelus) lokalni je zadarski svetac. Po legendi, on je svećenik koji je pronašao i sahranio tijelo sv. Krševana.
- 25 I. Petricioli: *Lik Zadra u srednjem vijeku*, Radovi Instituta JAZU u Zadru 11—12/1965, 156—157.
- 26 U citiranoj knjizi inventara (bilj. 19) pod br. 281.
- 27 Iveković: n. d., T 46; Cecchelli, n. d., 184.
- 28 Inv. br. 205. Pod. br. 203 uvedeni su dovratnici iz kuće Perlini s vertikalnim nizovima reljefnih dječjih lica u kvadratnim okvirima koji se također mogu smatrati odrazom Jurjeva rada (dječja lica na stubama koje vode u sakristiju šibenske katedrale).
- 29 V. bilj. 2.
- 30 Cecchelli: n. d., 183.
- 31 Iveković: n. d., T 45, 46, 48.
- 32 Grb na toj kapeli Fisković je atribuirao Nikoli Firentincu (n. dj., u bilj. 2). Kapela je nedavno restaurirana pod nadzorom Ksenije Radulić.
- 33 Ova interesantna skulptura nije još objavljena.
- 34 Iveković, n. d., T 46 (prije otvaranja).

PRILOZI

1. 9. X 1444.

Ugovor između kipara Jurja pok. Mateja iz Zadra i franjevačkog samostana u Zadru o izradi podija u crkvi istog samostana.

Millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto Indiction octava die nono mensis Octobris presentibus ser Johanne de begna et presbitero petro filio nicolai charsauich de bosua testibus etc.

Conuocato congregato et coadunato Capitulo fratrum minorum ordinis sancti francisci de Jadra ad sonum campane loco debito et consueto et more solito In quo quidem Capitulo Interfuerunt venerabiles et honesti religiosi dominus frater Nicolaus de durachio minister provincie dalmacie frater petrus de scardona guardianus dicti conuentus frater Johannes de Trieste socius domini Ministri frater marianus de Jadra frater Jacobus de spaletto frater petrus de cataro vicarius conuentus predicti frater matheus de Jadra frater demetrius de neze et quamplures fratres dicti conuentus necnon ser paulus et ser Lodoicus fratres de georgijs nobiles Jadrenses tamque sindici et procuratores dicti monasterij et conuentus Qui quidem fratres siue conuentus et dicti eorum procuratores ibidem omnes vnanimis et concordis nemine eorum discrepante ad talia pacta conuentiones et conditiones peruenerunt cum magistro georgio condam matei lapicida de Jadra pro faciendo laborando et conplendo tres Capellas lapideas in medio ecclesie sancti francisci predicti hoc modo et hijs pactis videlicet, Dictus namque magister georgius lapicida omni exceptione et cauillacione remotis solemniter se obligando promisit conuenit et pactus fuit predicto conuentui et procuratoribus stipulantibus nomine predicti monasterij hinc usque ad annos tres proxime futuros facere fabricare et conplere in medio dicte ecclesie Vnum podium cum tribus Capellis siue cuius de subtus cum colonis basis capitulis foliaminibus et alijs suis Coherencijs eo modo forma et ordine penitus nil addendo uel diminuendo prout plenius apparet et denotatur dictum totum opus designatam (!) in uno folio papiri et subscriptum pro cautela parcijs manu mei notarij et dictum totum opus (!) facere exceptis cuius et podiolo de bono lapide albo bene laborato et polito prout decet et erit necesse. Et quod dicti fratres siue conuentus debeant omnibus eorum expensis erigere murum qui erit post terga dictarum capellarum tantum quantum erit necesse et facere fundamenta pro colonis et hec omnia quando requisiti fuerunt per dictum magistrum georgium preterea quod si muri Trauersalis videlicet et quirinalis dicte ecclesie non essent boni et sufficientes pro dicto opere et egebunt aliquo aptamento quod ipsi fratres siue conuentus teneantur et debeant similiter omnibus eorum sumptibus dictos muros aptare ad sufficientiam prout expediet. Vltorius teneantur dicto magistro georgio dare quin-

quaginta tabulas squartaticias et viginti quinque traucellos nec non sibi acomodare omnia alia lignamina et tabulas necessaria pro pontibus fiendis Et si quid deterioraretur seu deustaretur de dictis lignaminibus ultra dictas quinquaginta tabulas et . xxv . traucellos quod idem magister georgius teneatur soluere de suis pecunijs proprijs. Item quod dictus conuentus teneatur omnibus sumptibus suis conducere et portare de portu Jadrensi in dicta ecclesia sancti francisci omnes lapides quos preparabit et conducet ad dictum portum pro opere supradicto. Et teneantur ipsi fratres dare omnes lapides cotos seu punicem pro cuius et podiolo necnon Calx et sabionum. Totum uero residuum dicti operis ipse magister georgius facere debeacunctis expensis suis videlicet magistria manualibus et alijs expensis necessarijs pro dicto opere perficiendo. Et hoc fecit idem magister georgius quia suprascripti fratres et procuratores promiserunt et conuenerunt sibi (»dare« *prekriženo*) pro eius mercede dicti operis dare soluere et numerare ducatos ducentos octuaginta quinque auri boni iusti et legalis ponderis, Quaquidem mercede siue ducatos ducentos octuaginta quinque auri prefati ser paulus et ser Lodoicus fratres de georgijs eorum proprijs nominibus et sub obligatione sui et omnium eorum bonorum presentium et futurorum et per se eorumque heredes et successores. solemniter se obligando promiserunt omni exceptione penitus remota dicto magistro georgio presenti stipulanti et recipienti pro se suisque heredibus et successoribus realiter et cum effectu dare soluere et numerare in his terminibus videlicet ducatos Centum auri usque ad carnispruium proxime futurum alios uero ducatos Centum auri per totum mensem Septembris tunc proxime futurum et residuum videlicet ducatos Octuaginta quinque auri cum perficiet opus predictum integraliter. Pro quibus pecunijs idem magister georgius pro cautione et securitate dicti conuentus et procuratorum et ad eorum instanciam promisit ipsis dare et consignare idoneam et sufficientem fideiussionem Jadre aut sibenici Ita quod contentabuntur. Que quidem pacta et conuentiones et omnia supra scripta predictae partes laudauerunt aprobauerunt et ratificauerunt sibi que vicissim solemnibus stipulationibus hinc inde interuenientibus promiserunt firma rata et grata habere etc Sub pena quarti eius de quo fuerit contrafactum Et obligatione etc Cum refectione etc Qua etc ad plenum. Actum Jadre in dicto monasterio loco consueto (*autogr.:*) Ego cressolus de sope iudex examinatore Jadre me subscripsi Ego Johannes notarius iuratus

ZADAR, Historijski arhiv. Spisi zadarskog notara *Iohannes de Calcina* B. II, F. III, sveščić 1, fol. XXXV—XXXVI.

2. 6. V 1445.

Blaž Pribislavljić prima od franjevačkog samostana u Zadru 20 dukata u ime kipara Jurja pok. Mateja Millesimo quadringentesimo quadragesimo quinto Indictione octava die sexto

mensis Maij presentibus ser marino de sope et stefano gastaldione precorum testibus ad premissa habitis etc. Blasius pribislavlich lapicida de sibenico vice et nomine magistri georgij condam Matei lapicide de Jadra ad presens comorantis sibenici fuit contentus et confessus se habuisse et manualiter recepisse a nobili viro ser lodouico de georgijs tamquam procuratore ut asseruit monasterij et conuentus sancti francisci de Jadra ducatos Viginti auri boni iusti et legalis ponderis et vero in ratione et pro parte solutionis ducatorum Triginta sex auri quos dictus conuentus restauit dare dicto magistro georgio de prima solutione siue paga qua est ducatorum Centum auri pro opere trium capellarum per ipsum construendarum in ecclesiam sancti francisci predicti prout super vero plenius constat publico Instrumento scripto per me infra scripto notario in M^o cccc^o xliij Indictione viij die nono mensis Octobris, quas ducatos. xxxvi. auri dictus magister georgius ordinauerat dari eius nomine dicto blasio prout aparet quadam littera missa per dictum magistrum georgium ser paulo et ser lodouico de georgijs fabricerijs et procuratoribus suprascripti conuentus et subscripta manu mei notarij pro cautela et securitate dicti conuentus hodie ostensa et presentata per dictum blasium dicto ser lodouico Renunciants exceptioni non habitorum et non manualiter receptorum dicto nomine a dicto ser lodouico procuratore ducatorum Viginti auri dictus blasius dicto nomine fecit ipsi ser lodouico presenti stipulanti et recipienti vice et nomine dicti conuentus finem quietacionem liberationem absolucionem remissionem securitatem generalem et pactum de aliquod vltorius petendo Sub pena quarti dicte quantitatis solute pro quibus obligauit se et sua omnia bona propria presentia et futura. Cum refectione etc Qua etc ad plenum Actum Jadre in platea domini Capetanei (*autogr.:*) Ego donatus de fangogna Iudex examinatore Jadre me subscripsi

Ego Johannes notarius iuratus

ZADAR, Historijski arhiv, Spisi zadarskog notara *Iohannes de Calcina* B. II, F. III, sveščić III, fol. CXXI r — CXXII v.

3. 19. X 1445.

Gianpietro de Monte prima od franjevačkog samostana u Zadru 60 dukata u ime kipara Jurja pok. Mateja Millesimo quadringentesimo quadragesimo quinto Indictione nona die decimonono mensis octobris presentibus ser Simone Johannis matafarich et ser Jacobo farina ciuibus Jadre testibus etc. Čanpetrus de monte tamque procurator et procuracionis nomine magistri georgij condam mathei lapicide protomagistri catetalis (!) ecclesie Sibenici prout constat publico procuracionis Instrumento scripto et publicato manu ser Christofori louato de collealto cuius ciuitatis belluni publici notarij ac cancellarij magnifici viri domini georgij valaresso ad presens honorabilis comitis Sibenici anno a natiuitate M^o cccc^o xl quinto Indictione nona die vigesimo

septimo mensis septembris et recomendado per litteras dicti domini Comitis sibirici datis die xxviii^a dicti mensis septembris a me notario infrascripto per totum visis et lectis habens in mandatis hec et alia posse facere ut in ipso procuracionis instrumento plenius aparet dicto procuracionis nomine fuit contentus et confessus se habuisse et manualiter recepisse a ser Lodouico de georgijs nobili Jadrensi tamque a procuratore monasterij et conuentus sancti francisci de Jadra et in rei veritate habuit et manualiter recepit in auro in presencia domini Iudicis etiam mei notarij et testium infrascriptorum ducatos sexaginta auri in auro boni iusti et legalis ponderis. Et hoc in racione et pro parte solucionis ducatorum ducentorum octuaginta quinque auri pro quibus conuenit et pactus est facere dicto conuentui in ecclesia sancti francisci predicti vnum podium cum tribus capellis siue cuius de subtus prout plenius constat publico conuencionis Instrumento scripto et publicato per me notarium Infrascriptum in. m^o. cccc^o. xl quarto Indictione octaua die nono mensis octobris. Renuncians exeptioni dictus procurator dicto procuracionis nomine non habiturum et non manualiter receptorum a dicto ser lodouico de georgijs procuratore dicti monasterij et conuentus dictorum ducatorum Sexaginta auri in auro in racione et pro parte solucionis suprascriptorum ducatorum ducentorum octuaginta quinque auri pro quibus dictus magister georgius est pactus facere dictas capellas dicto conuentui prout premittitur tempore huius conuentus spei quam future habitacionis et receptionis et generaliter omnibus alijs etc. De quibuss quidem ducatis Sexaginta auri datis et solutis in racione et pro parte dicte solucionis dictus Canpetrus procurator dicto nomine soluente fecit dicto Ser Lodouico de georgijs procuratori dicti conuentus ibi presenti stipulanti et recipienti uice et nomine dicti conuentus et monasterij sancti francisci predicti finem quietacionem liberationem absolucionem remissionem securitatem generalem et pactum de aliquod ulterius ullo namque tempore de dictis ducatis Sexaginta auri in toto uel in parte petendo. Et dictam finem quietacionem liberationem etc et omnia suprascripta dictus Canpetrus procurator dicto nomine promisit et se obligauit semper firma rata et grata habere tenere attendere attendere (!) et obseruare etc. Sub pena quarti dicte quantitatatis nunc solute. Et obligatione omnium bonorum dicti magistris georgij sui constitutis presentium et futurorum. Cum refectione etc Qua pena soluta uel non etc ad plenum. Actum Jadre sub logia magna. (autogr. :) Ego Vitus Tetricus quondam Regij militis domini Simeonis Iudex Examinator Hyadere rogatus subscripsi

Ego Johannes notarius iuratus

ZADAR, Historijski arhiv, Spisi zadarskog notara *Iohannes de Calcina* B. II, F. III, sveščić IV, fol. CLXXV—CLXXVI r.

4. 3. I 1446.

Gianpietro de Monte prima od franjevačkog samostana u Zadru 40 dukata u ime kipara Jurja pok. Mateja

Millesimo quadringentesimo quadragesimo quinto (r. 1446!) Indictione nona die Tercio mensis Januarij presentibus ser Volcho condam Vladislau de nona et ser Venatio condam Juliani merzarijs Jadre testibus habitis etc.

Canpetrus de monte tamque procurator et procuracionis nomine magistris georgij condam mathei lapicide protomagistri catedralis ecclesie Sibirici cognati sui prout constat publico procuracionis Instrumento scripto et publicato manu ser Christofori louato de collealto ciuis Ciuitatis belluni publici notarij ac cancellarij magnifici viri domini georgij Vallaresso ad presens honorabilis Comitis sibirici anno a natiuitate M^o. cccc^o. xl^o quinto indictione nona die vigesimo septimo mensis septembris et Recomendato per litteras dicti domini Comitis sibirici datis die xxviii^a dicti mensis septembris a me notario Infrascripto per totum visis et lectis habitis in mandatis hec et alia posse facere ut in ipso procuracionis Instrumento plenius legitur, dicto procuracionis nomine fuit contentus et confessus se habuisse et manualiter recepisse a Ser paulo de georgijs nobili Jadrensi tamque a procuratore et sindico monasterij et conuentus fratrum minorum ordinis sancti francisci de Jadra ut aseruit soluente de bonis et pecunijs dicti monasterij siue conuentus. Et in rei veritate habuit et manualiter recepit in presencia domini Iudicis etiam mei notarij et testium infrascriptorum ducatos Quadraginta auri boni iusti et legalis ponderis. Et hoc in racione et pro parte solucionis ducatorum ducentorum octuaginta quinque auri pro quibus conuenit dictus magister georgius facere dicto conuentui in ecclesia sancti francisci predicti vnum podium cum tribus capellis siue cuius de subtus prout plenius constat publico conuencionis Instrumento scripto manu mei notarij Infrascripti in M^o. cccc^o. xl quarto Indictione octaua die nono mensis Octobris. Renuncians... (slijedi identični tekst kao u prethodnom dokumentu)

... Actum Jadre in Apoteca ser Johannis balestalic quam tenet in platea magna (autogr. :) Ego Vitus Tetricus quondam Regij militis domini Simeonis Iudex Examinator Hyadere rogatus subscripsi

Ego Johannes notarius iuratus

ZADAR, Historijski arhiv, Spisi zadarskog notara *Iohannes de Calcina* B. II, F. III, sveščić V, fol. CCXXXVIII v. — CCXXXVIII r.

5. 15. IX 1449.

Kipar Juraj pok. Mateja prima od samostana sv. Frane u Zadru 74 dukata Millesimo quadringentesimo quadragesimo nono Indictione duodecima die quintodeno mensis septembris presentibus ser Simone de Crisauis et Ser Andrea de grisogonis nobilibus Jadrensis testibus etc

Magister georgius condam matei lapicida protomagister catedralis ecclesie sibirici fuit contentus et confessus habuisse et manualiter recepisse a ser paulo et ser lodouico fratribus de georgijs nobilibus Jadrensis tamque a sindicis et legitimis procuratoribus monasterij et conuentus fratrum minorum

ordinis sancti francisci de Jadra ducatos septuaginta quatuor auri boni iusti et legalis ponderis et hoc in duabus vicibus videlicet una vice ducatos quatuordecim auri et alia vice ducatos Sexaginta auri et hoc in racione et pro parte solucionis ducatorum ducentorum octuaginta quinque auri pro quibus dictus magister georgius pactus est facere dicto conuentui in ecclesia sancti francisci vnum podium cum tribus capellis siue cuius de subtus prout clari-ter constat publico conuencionis Instrumento scripto et publicato manu mei Infrascripti notarij in .M^o. cccc^o xliii^o Indictione octaua die nono mensis octobris. Renuncians exeptionis non habiturum et non manualiter receptorum in dictis duabus vicibus a dictis procuratoribus dictorum ducatorum Septuaginta quatuor auri et in racione et pro parte solucionis suprascriptorum ducatorum . cclxxxv auri (»tempore h« *prekriženo*) speique future habitacionis etc de quibus quidem ducatis Septuaginta quatuor auri Idem Magister georgius lapicida per se suosque heredes et successores solemniter ut debuit fecit suprascripto Ser Lodouico de georgijs sindico et procuratori dicti conuentus ibi presenti stipulanti recipienti vice et nomine prefatorum monasterij et conuentus sancti francisci de Jadra predicti finem quietacionem, liberationem, absolucionem remissionem securitatem generalem et pactum de de aliquid ulterius de dictis ducatis Septuaginta quatuor auri in toto nec in parte petendo. Qua quidem finem quietacionem et omnia suprascripta Idem magister georgius promisit et se obligauit semper firma rata et grata habere tenere attendere et obseruare et non contrafacere uel venire etc Sub pena quarti dicte quantitatatis solute. Et obligatione sui et omnium etc Cum refectione damnorum omnium expensarum interesse litis et extra. Qua pena soluta uel non presens Instrumentum etc Actum Jadre sub logia magna. (autogr. :) Ego franciscus de cedolinis consiliarius me subscripsi

Ego Iohannes notarius iuratus

ZADAR, Historijski arhiv, Spisi zadarskog notara *Iohannes de Calcina* B. III, F. V, sveščić 4, fol. CLXXI

6. između 12. XI 1449. i 2. XII 1449.

Ugovor kipara Jurja i svećenika Bogdana za izradu nadgrobne ploče nadbiskupa (L. Veniera) u Zadru.

(početak nedostaje) ... et ab alio cruce cum suo bahulo prout defertur ante Archiepiscopum et ad pedes dicta ymaginis sculper libros et in superiori parte ipsius planche in quolibet angullo ipsius planche facere unum puerum nudum ad modum agneli (!) qui teneat unum breue schulptum. et In Inferioribus duobus angullis dicte planche alios duos pueros nudos ad modum angelorum similiter tenentes vnum breue schulptum in quibus breuibz describetur Epitafium ipsius domini Archiepiscopi qui lapides super quibus sculper tur dicti pueri debeant esse tante longitudinis quante est uel lerit latitudo ipsius planche et lati uno pede cum dimidio. Deinde ab omnibus quatuor lateribus ipsius planche facere et sculper unam vitem pulchram in lapide qui lapis de-

beat esse latus per unam palmam unius manus cum alijs ornamentis prout melius dicto Magistro videbitur. Et hoc opus totum dare et facere pulcherimum de lapide albo et bono absque aliqua macula et completum ac in opere ponere ita quod nichil debeat defficere hinc usque ad festum carnis priuij proxime futurum uel uenturum. Et hoc quia ex altera parte dictus dominus presbiter bogdanus solemniter promisit et ex pacto conuenit cum Magistro georgio dare et soluere eidem magistro georgio pro suo labore et toto dicto opere ut dictum est ducatos quadraginta quinque auri in auro ad modum et in hijs ter-

minis uidelicet nunc ad presens ducatos quadraginta auri et residuos ducatos quinque quod erit Ressiduum dictorum quadraginta quinque ducatorum in festo dicti Priuij et quam dictum opus positum fuerit in suo loco ubi debet poni ita quod nichil ex supradictis dicto operi defficiet pro quo quidem Magistro georgio et eius precibus et Instantia Ser Nicolaus de Vinturino ciuis et mercator Iadrensis se constituit plegium et principalem solutorem ipsi presbitero bogdano si et in quanto dictus magister georgius non attendet ad supradictas usque ad dictum Renunciations ad restituendum eidem domino presbitero bog-

dano supradictam pecuniam Integralliter et cum effectu sub pena quarti et obligatione omnium suorum bonorum presencium et futurorum cum refectione damnorum omnium Interesse et expensarum litis et extra et pena soluta uel non nichilominus omnia suprascripta semper obtinere et obseruare firma rata et grata Actum Jadre in apoteca dicti Ser nicolai presentibus quibus supra (in margine): Ser paulus de georgijs Examiner

ZADAR, Historijski arhiv, Spisi zadarskog notara Nikole Lupovića B. unika F. I, sveščić 3, fol. 43 (bez numeracije).

RIASSUNTO

GIORGIO DALMATA E ZARA

Ivo Petricioli

L'attività di Giorgio Dalmata a Zara, sua città natale, è confermata da fonti storiche. Il 9 ottobre del 1444 egli firmò un contratto con i frati francescani di Zara in cui si impegnava di costruire in mezzo alla chiesa (in medio ecclesia) un podio ornato da tre nicchie, da colonne e fogliame secondo il disegno. Il prezzo di 285 ducati d'oro fissato dal contratto conferma la grandezza dell'impresa.

Giorgio fu fino al settembre del 1449 quattro volte pagato per tale lavoro ricevendo così la somma di 215 ducati, il che dovrebbe dimostrare che il lavoro è stato eseguito. Purtroppo però non c'è nessuna traccia di tale lavoro. Le ultimissime ricerche nella chiesa di San Francesco a Zara non hanno portato alla luce alcuni resti.

Alla fine del 1448 Giorgio si impegnò stipulando un contratto con il sacerdote Bogdan, esecutore testamentario dell'arcivescovo di Zara Lovro Venier che avrebbe eseguito nella

cattedrale una lapide sepolcrale con l'effigie dell'arcivescovo morto.

Nella chiesa di San Grisostomo è stata trovata una lapide in pezzi con l'effigie dell'arcivescovo e con lo stemma Venier.

È stato trovato il fregio con vite della lapide che si nomina nel contratto.

Poiché molti pezzi di pietra (e alcune statue in legno) furono trasportati dalla cattedrale nella chiesa di San Grisostomo, probabilmente verso la fine del XVIII secolo, e usati come materiale per pavimentare, si può con sicurezza supporre che si tratta della lapide sepolcrale dell'arcivescovo Venier.

La somiglianza di questa lapide con quella del vescovo Šišgorić a Sebenico dà maggior conferma che il maestro Giorgio, menzionato nel contratto, sia veramente Giorgio Dalmata.

Lo stato di deterioramento in cui si trova la lapide purtroppo non permette di accertare con sicurezza se si tratta di una sua opera autentica.

Non allontanandoci dal tema fissato, è necessario ricordare l'opera del discepolo e collaboratore di Giorgio Petar Brčić, il quale dal 1742 al 1748 eseguì la facciata della chiesa di Santa Maria Maggiore a Zara (S. Maria Maior). Sulla lesena d'angolo, l'unica conservata di tutta la facciata, è visibile il repertorio ornamentale tipico di Giorgio.

7. Šibenik, katedrala, glava s apside

8. Pisanello, Medalja cara Ivana Paleologa